

Founga Muimui'i 'o e Ako Fakatāutahá

Tohi ho taumu'a ki he ako lea faka-Pilitāniá.

Taumu'a: 'Oku ou fie ako lea faka-Pilitānia koe'uhí:

Te ke lava 'o fakatupulaki ho'o malava ke akó 'i hono muimui'i ho'o ngaahi ngāué mo fokotu'u ha ngaahi taumu'a ke fakalalakaka. Faka'aonga'i e "Founga Muimui'i 'o e Ako Fakatāutahá" ke muimui'i ho'o ngāué.

Hili e lēsoni takitaha, fokotu'u ha taumu'a faingofua. Fakafiefia'i ho'o fakalalakaká; ko e ngāue kotoa pē 'okú ke nga'unu ofi ange ai ki ho taumu'a.

Ngāue Si'isi'i

Ngāue Lotoloto

Ngāue Lahi

Lēsoni	Ako 'a e Tefito'i Mo'oni 'o e Akó	Ako Ma'uloto 'a e Ngaahi Fo'i Leá	Akoako 'a e Ngaahi Sipingá	Akoako Faka'aho	Ko 'Eku Taumu'a
Sipinga					'I he taimi 'oku ou ako ma'uloto ai e ngaahi fo'i leá, te u faka'aonga'i e fo'i lea takitaha 'i ha sētesi.
1					Lau 'a e Talateú. Fakakakato 'a e konga "Ako Fakatāutahá" ki he lēsoni 2.
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

Lēsoni	Ako 'a e Tefito'i Mo'oni 'o e Akó	Ako Ma'uloto 'a e Ngaahi Fo'i Leá	Akoako 'a e Ngaahi Sīpingá	Akoako Faka'aho	Ko 'Eku Taumurá
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

Study Suggestions

Fakakaukau ke faka'aonga'i e ngaahi fokotu'u 'i laló ke fakatupulaki ho'o akó.

Study the Principle of Learning

1. **Lotu.** Kamata mo faka'osi ho'o akó 'aki ha lotu. Kole tokoni ki he 'Otuá ke mahino kiate koe pea ke faka'aonga'i e tefito'i mo'óni.
2. **Fakafanongo ki he Laumālié.** Tokanga ki ho'o ngaahi fakakaukau mo e ongo 'okú ke ma'ú, neongo kapau 'oku 'ikai felāve'i ia mo e me'a 'okú ke laú. Lekooti ho'o ngaahi fakakaukau mo e ongo. Fakahoko 'a e me'a 'oku fakaafe'i koe 'e he Laumālié ke ke fakahokó.
3. **Hiki ha ngaahi fo'i lea mo e kupu'i lea ue'i fakalaumālie.** Te ke lava 'o ma'u ha ngaahi fo'i lea mo e kupu'i lea pau 'oku 'uhingamālie fakatautaha kiate koe pea 'okú ne ue'i mo faka'ai'ai koe. Tohi ia 'i ha feitu'u te ke sio ki ai. Fakapipiki ia 'i ho sio'atá pe telefoní.
4. **Faka'aonga'i 'a e tefito'i mo'oni 'o e akó.** Fakakaukau ki he founa te ke lava ai 'o faka'aonga'i e tefito'i mo'oni 'o e akó, ngaahi konga leá, mo e folofolá ki ho'o mo'uí. Lekooti e me'a 'okú ke akó 'i ho'o faka'aonga'i e tefito'i mo'oni 'o e akó.
5. **Laukonga lahi ange.** Lau e ngaahi folofolá mo e ngaahi lea konifelenisi 'oku fekau'aki mo e tefito'i mo'oni 'o e akó.
6. **Ako ha ngaahi lea fo'ou.** Fili ha ngaahi lea mei he tefito'i mo'oni 'o e akó 'okú ke fie ako 'i he lea faka-Pilitāniá. Kumi e ngaahi leá. Talanoa ki he kau ako kehé fekau'aki mo e 'uhinga 'o e ngaahi leá mo e kupu'i leá kiate kinautolú.

Memorize Vocabulary

1. **Tokanga taha ki he 'uhingá mo hono pu'akí.** Akoako hono toutou lea le'olahi 'aki e fo'i leá pea fakakaukau ki hono 'uhingá. Ako e pu'aki 'o e fo'i lea takitaha pea akoako ia kae 'oua kuo tonu ho'o pu'akí. Hokohoko atu kae 'oua kuó ke lea fiamālie 'aki e fo'i leá mo 'ilo'i hono 'uhingá.
2. **Akoako 'aki ha 'ū kaati fakamanatu.** Faka'aonga'i ha 'ū kaati nouti (pe ko ha polokalama) ke fa'u ha 'ū kaati fakamanatu. Tohi'i e fo'i leá he tafa'aki 'e taha pea 'uhingá, liliú, pe ko ha fakatāta 'i he tafa'aki 'e tahá. Ko e ki ki hono ma'uloto e ngaahi fo'i leá ko e toutou lea 'aki.
3. **Akoako e ngaahi leá 'i ha sētesi.** Akoako lea 'aki e lea 'okú ke akó 'i ha sētesi. Te ke lava 'o faka'aonga'i e sīpinga 'o e sētesi ke akoako e ngaahi lea 'okú ke akó.
4. **Faka'aonga'i 'a e fo'i leá.** Fakakaukau ki ha ngaahi tūkunga te ke faka'aonga'i ai 'a e fo'i leá 'i ho'o mo'ui faka'ahó. Akoako e tūkunga kae 'oua kuo ongo angamaheni pē hono faka'aonga'i e fo'i leá. 'I ho'o 'alu ki he ngāue, akó, falekoloá, pe ngaahi feitu'u kehé, faka'aonga'i e ngaahi leá 'i ho'o 'atamaí ke fakamatala 'i 'aki ha ngaahi me'a.
5. **Fakatokanga'i e ngaahi leá.** Fakasio mo fakafanongo ki ha ngaahi lea fo'ou 'i ho'o ngāue faka'ahó. Te ke lava 'o ako mei he ngaahi faivá, faka'ali'ali he TV, 'ū tohi, 'ū polokalama 'i he letioó, pe 'ū hiva. Tohi e ngaahi lea fo'ou.
6. **Ako lahi ange.** Faka'aonga'i ha tikisinale ke ako lahi ange fekau'aki mo e ngaahi lea fo'ou. Ako e faka'uhinga, tu'unga fakakalama, kongokonga 'o e leá, pu'akí, mo e sīpinga 'o e ngaahi sētesi.
7. **Fakamanatu.** Tuku ha taimi ke toutou fakamanatu ai e ngaahi lea kuó ke ako 'i he kuohilí. 'E tokoni 'eni ke ke vakai ki he lahi e me'a kuó ke akó pea 'oua 'e ngalo e ngaahi leá.

Practice the Patterns

1. **Tokanga taha ki he 'uhingá mo e lelei ho'o leá.** Akoako hono toutou lau le'olahi 'aki ha sētesi mei he sipingá pea fakakaukau ki he 'uhingá 'o e sētesi. Hokohoko atu kae 'oua kuó ke lau lelei mo fiamālie 'a e sētesi pea 'ilo'i hono 'uhingá.
2. **Lekooti koe.** Lekooti 'i ho'o telefoní ho'o 'eke mo tali e ngaahi fehu'í. Fanongo ki he hikí pea tokanga ki he lelei ho'o leá mo e pu'aki leá.
3. **Akoako mo ha hoa ngāue.** Akoako 'o faka'aonga'i e ngaahi sipingá ke 'eke mo tali ha ngaahi fehu'í mo ha kaungāme'a. Te mo lava 'o akoako tonu pe 'i he telefoní. Akoako faka'aonga'i e ngaahi sipingá 'i ho'o tohi ha ngaahi pōpoaki ki ha kaungāme'a.
4. **Fakakaukau mo talanoa ki he ngaahi sipingá.** Ko e hā e me'a 'okú ke fakatokanga'i fekau'aki mo e lea faka-Pilitāniá? 'Oku tatau fēfē nai 'a e lea faka-Pilitāniá mo ho'o lea fakafonuá? 'Oku kehe fēfē nai 'a e lea faka-Pilitāniá mei ho'o lea fakafonuá? Te ke faka'aonga'i fēfē 'a e sipingá mei ha lēsoni 'i ha tūkunga kehe?
5. **Faka'aonga'i ha ngaahi ma'u'anga tokoni kehe.** 'E lava e tohi kalamá, ngaahi polokalamá, uepisaití, mo e kau ako kehé 'o tokoni atu ke ke ako lahi ange fekau'aki mo e sipinga 'o e kalama 'i he lea faka-Pilitāniá.
6. **Fakatokanga'i e ngaahi sipingá.** Kumi mo fanongo ki he ngaahi sipinga 'okú ke akó 'i ho'o laukonga pe fanongo ki he lea faka-Pilitāniá.

Practice Daily

1. **Fokotu'u ha ngāue angamaheni.** Palani e taimi mo e feitu'u te ke ako ai he 'aho takitaha pea fakahoko ia. Ke tokoni ke ke manatu'í, tohi ho taumu'á 'i ha fakamatala "'i he taimi." Hangē ko 'ení, "'I he taimi 'oku ou _____, 'oku ou _____." Ko ha ngaahi sipinga 'eni: "'I he taimi 'oku ou heka pasi aí, 'oku ou fakamanatu e ngaahi leá."; "'I he taimi 'oku

ou ngaohi ai e kai efiāfi, 'oku ou fakamatala'i 'eku me'a 'oku faí 'i he lea faka-Pilitāniá."; mo e "'I he taimi 'oku ou lotu aí, 'oku ou lea faka-Pilitāniá 'i he lahi taha te u lavá."

2. **Fakahoko e ngaahi 'ekitiviti faka'ahó 'i he lea faka-Pilitāniá.** Kumi ha ngaahi founga ke fetongi ho lea fakafonuá 'aki e lea faka-Pilitāniá 'i ho'o ngaahi 'ekitiviti faka'ahó. Hangē ko 'ení, 'i ho'o fanongo hivá, fanongo 'i he lea faka-Pilitāniá. Ngaahi fakakaukau kehé: sio faiva 'i he lea faka-Pilitāniá pe faka'asi e lea 'o e faivá 'i he faka-Pilitāniá, liliu e fokotu'utu'u ho telefoní ki he faka-Pilitāniá, pea lau e folofolá 'i he lea faka-Pilitāniá.
3. **Laukonga.** Laukonga faka-Pilitāniá 'i he lahi taha te ke lavá. Lau e ngaahi folofolá, ngaahi lea 'i he konifelenisi lahí, ngaahi makasiní, ngaahi fakamatalá (blogs), ongoongó, mo e fakamatala kehé 'i he lea faka-Pilitāniá.
4. **Fakafanongo.** Fakafanongo tokanga 'i he lahi taha te ke lavá. Fanongo ki he ngaahi polokalama he letioó, ngaahi folofolá, leá, fakamatalá, 'ū vitioó, faka'ali'ali he TV, pe 'ū faivá.
5. **Lea.** Kumi ha ngaahi kaungāme'a, fāмили, mo e kaungā ngāue 'o ako lea mo kinautolu. Vahevahe e me'a kuó ke ako mo fakahokó ke akoako ai e lea faka-Pilitāniá. Fa'u ha kulupu fetohi'aki pea hiki ha ngaahi lea 'o fe'ave'aki.
6. **Tohi.** Kumi ha ngaahi faingamālie ke tohi faka-Pilitāniá ai. Kamata hiki ha tohinoa faka'aho pe fa'u ha kulupu fetohi'aki. Faka'aonga'i e ngaahi sētesi mo e fo'i lea 'okú ke akó.

7. Fakakakato e ngaahi 'ekitiviti 'o e lēsoni.

Fakahoko e ngaahi 'ekitiviti mo e sivi 'o e lēsoni 'i he 'initaneti 'i he englishconnect.org pe 'i he *Tohi Ngāue EnglishConnect*.